

Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Generalforsamling den 14. December 1938.

Generalforsamlingen lededes af Selskabets Præsident, Professor *O. H. Larsen*, der udtalte:

Paa Præsidiets Vegne tillader jeg mig at byde Forsamlingen Velkommen til Selskabets ordinære Generalforsamling.

Forinden vi gaar over til Dagsordenen, skal jeg i Overensstemmelse med Selskabets Traditioner tillade mig at minde om de Mænd indenfor Selskabet, som i Aarets Løb er afgaaet ved Døden, og jeg føler Trang til først at udtale nogle faa Ord i Anledning af, at Selskabets Æresmedlem, Kammerherre, Hofjægermester *Niels Juel*, Krabbesholm, den 20. November d. A. er afgaaet ved Døden.

Kammerherre Juel, der blev 77 Aar gammel, begyndte i en tidlig Alder sin Virksomhed som praktisk Landmand, idet han allerede i 1888, altsaa for 50 Aar siden, overtog Mejlgaard ved Grenaa og i 1892 tillige blev Ejer af Hovedgaarden Krabbesholm ved Skibby, som han personlig drev indtil sin Død. Fra denne sin Virksomhed som praktisk Landmand gjorde Kammerherre Juel sig kendt og anset i vide Kredse, ikke alene ved sin Dygtighed, men tillige ved det sjældent smukke Forhold, der eksisterede mellem Kammerherren og hans Medhjælpere og Arbejdere paa hans Gaarde.

I ikke mindre end 50 Aar var Kammerherre Juel Medlem af Det kgl. danske Landhusholdningsselskab og fra 1916 tillige Medlem af dettes Bestyrelse, indtil han i 1921 valgtes til Selskabets Præsident. Som Medlem af Præsidiet faldt det i Kammerherrens Lod at medvirke ved Selskabets Nyorganisering omkring 1930, og der er Grund til ved denne Lejlighed at fremhæve, at begge Kammerherrens Præsidentkolleger fra disse Aar, Forpagter Sonne og Professor Frederiksen, har udtalt, at de hos Kammerherre Juel fandt den mest loyale og redbonne Støtte i deres Bestræbelser for at finde en Form, under hvilken Selskabets Virksomhed kunde videreføres og trives paa en tilfredsstillende Maade.

I den Tale, hvormed Forpagter Sonne ved Selskabets Generalforsamling i 1931 gav Kammerherre Juel Meddelelse om, at Gene-

ralforsamlingen paa Forslag af Præsidiets og Bestyrelsen enstemmigt havde vedtaget at udnævne Kammerherren til Selskabets Æresmedlem, gav han bl. a. Udtryk for den store Betydning, som Kammerherrens klare Forstaaelse og rette Vurdering af Selskabets daværende Stilling havde haft for Gennemførelsen af Selskabets Nyordning.

Vi skylder Kammerherre Juel Tak for hans Medvirkning ved disse i mange Henseender vanskelige Forhandlinger, og vi yder ham vor Anerkendelse for hans mangeaarige udmærkede Virksomhed i Selskabets Tjeneste, for hvis Fremtid han bevarede en varm Interesse lige til sin Død.

Af Selskabets Bestyrelsesmedlemmer er ikke mindre end 4 afgaaet ved Døden i det forløbne Aar:

Kammerherre Cederfeld de Simonsen døde den 2. Januar, 71 Aar gammel. I mere end et kvart Aarhundrede havde Kammerherren været et meget paaskønnet Medlem af Selskabets Bestyrelse, og han hørte til de af dennes Medlemmer, der med den største Omhu og Interesse varetog sine Forpligtelser inden for Selskabet. Hans fremragende Dygtighed i Forbindelse med hans repræsentative Evner og hans store personlige Elskværdighed gjorde, at man havde Bud efter ham mange Steder. Jeg skal i saa Henseende kun minde om, at han i 12 Aar, fra 1911—1923, var Formand for De samvirkende Landboforeninger i Fyns Stift, og at han som De samvirkende danske Landboforeningers Repræsentant var Medlem af Bestyrelsen for Dansk Landbrugsmuseum i 22 Aar, fra 1916—38.

I denne Stilling, som han omfattede med den største Nidkærhed, lærte jeg ham at kende paa nært Hold, og hans store Interesse for Museet i Forbindelse med hans sjældne Pligtfølelse gjorde, at han, selv i de senere Aar, hvor hans Hælbred var noget svækket, aldrig forsømte et Møde, men altid kom til Stede og deltog i Forhandlingerne om Museets Anliggender med samme varme Interesse og klare Indsigt som tidligere, ligesom hans Interesse for Selskabets Anliggender var uforandret til det sidste.

Den 11. Januar døde *Godsejer J. Theilmann*, 73 Aar gammel. Han havde været Medlem af Selskabets Bestyrelse i 16 Aar, og igennem disse Aar havde han vundet en sikker Position inden for Selskabet, hvor man lærte at paaskønne hans tiltalende, retlinjede Karakter, hans myndige Optræden og hans Evne til selvstændigt at tage Stilling til ethvert Spørgsmaal, som kom til at foreligge.

Det er dog ikke alene for hans Virksomhed her i Selskabet, at vi har Grund til at mindes Godsejer Theilmann som en af Land-

brugets første Mænd. I 7 Aar var han Næstformand og i 10 Aar Formand i De samvirkende danske Andelsslagterier, og i denne vanskelige og ansvarsfulde Stilling kom hans klare og hurtige Opfattelse, hans kraftige og tillidvækkende Optræden ham i høj Grad til Gode, saaledes at det var med megen Beklagelse, at man erfarede, at han i 1932 havde bestemt sig til at træde tilbage fra denne Stilling, som han havde røgtet paa saa fremragende en Maade.

Vi skylder Godsejer Theilmann Tak for hans Virksomhed her i Selskabet og for hans Indsats paa saa mange andre betydningsfulde Omraader inden for dansk Landbrug.

Den 20. Marts døde *Proprietær Jacob Romer*, Mollegaard pr. Hasle. Han var endnu en Mand i sin bedste Alder, nylig fyldt 50 Aar, og hans Død kom derfor som et uventet og smerteligt Tab, ikke alene for hans Fødeø, Bornholm, hvor hans fremragende Arbejde paa Kvægbrugets Omraade havde skaffet ham megen Anerkendelse, og hvor man havde vist dette ved i 1931 at vælge ham til Formand for Bornholms landøkonomiske Forening, hvis Interesser han varetog med den største Nidkærhed og Dygtighed.

Af Selskabets Bestyrelse var han kun Medlem i et kortere Aaremaal, men vi lærte ham i denne Tid at kende som en energisk og dygtig Forkæmper for Landbrugets berettigede Ligestilling med andre Erhverv og som en elskværdig og tiltalende Mand, hvis altfor tidlige Bortgang vi ogsaa her i Selskabet har al Grund til at beklage.

Den 14. April døde *Forpagter H. Junker*, Lerchenborg, 78 Aar gammel. Forpagter Junker havde været Medlem af Selskabets Bestyrelse i ikke mindre end 30 Aar, og her som overalt, hvor Forpagter Junker deltog i det offentlige Liv, lærte man hurtigt at anerkende og paaskønne hans klare Hjerne, hans aldrig svækkede Energi og hans varmtbankende Landmandshjerte.

I en forholdsvis sen Alder vendte Forpagter Junker tilbage til det praktiske Landbrug, hvorfra han var udgaaet, født som Landmandssøn i Skodborg lige Syd for den gamle Grænse. 30 Aar gammel blev han Direktør for Masnedsund Andelsslagteri, og herfra valgtes han i 1897 til Direktør for Odense Eksportslagteri, hvis fremragende Leder han var gennem 20 Aar. Det vakte derfor megen Beklagelse, da han i 1917 ønskede at forlade denne Post for atter at gaa tilbage til praktisk Landbrug som Forpagter af Hovedgaarden Lerchenborg. Han drev denne store Ejendom med fremragende Dygtighed gennem 18 Aar, og den var i Forpagter Junkers Tid anerkendt som et 1. Klasses Lærsted for unge Landmænd

og som et Eksempel paa, hvad der under højst vekslende Forhold kan faas ud af praktisk Landmandsgerning, naar den fornødne Dygtighed er til Stede.

Af Mænd uden for Landhusholdningsselskabets Kreds, som er afgaaet ved Døden i det svundne Aar, skal jeg tillade mig at nævne *Mejeribestyrer Jens P. Justesen*, Brørup, der døde den 1. November, 72 Aar gammel.

Mejeribestyrer Justesen havde udført et overordentlig stort og fortjenstfuldt Arbejde inden for det danske Mejeribrug. Han blev antaget som Mejeribestyrer for Brørup Mejeri i en Alder af 18 Aar og ledede med fremragende Dygtighed dette Mejeri igennem 54 Aar, et vistnok enestaaende Eksempel inden for den Stand, han tilhørte, og hvis Interesser han varetog gennem 27 Aar som Formand for Dansk Mejeristforening. Han blev overhovedet meget stærkt udnyttet inden for Mejeribrugsorganisationerne, og i alle de Stillinger, han i Aarenes Løb indtog, blev hans fremragende Dygtighed og retlinjede Karakter og store Arbejdsevne i høj Grad paaskønnet.

Da Det kgl. danske Landhusholdningsselskab ved Festlighederne i Anledning af Stavnsbaandets Løsning i Sommer ogsaa ønskede at vise sin Anerkendelse overfor en Mand indenfor Mejeribruget, blev Mejeribestyrer Justesen enstemmigt udpeget som den mest fortjenstfulde Mand paa dette Omraade, og det var Præsidiet en Glæde at kunne overrække ham Selskabets Solvbøger som et Udtryk for, at man paaskønnede hans store Indsats til Fremme af dansk Mejeribrug.

Vi vil mindes alle de her nævnte Mænd, som paa forskellig Maade har gjort sig fortjent inden for dansk Landbrug, og hvem vi skylder Tak og Anerkendelse for deres fortjenstfulde Arbejde.

Ære være deres Minde!

(Forsamlingen rejste sig.)

1. Udfaldet af de foretagne Valg.

Sekretær *Nielsen* gjorde Rede for Udfaldet af de foretagne Valg. Der var ialt afgivet 188 Stemmer. Til Præsident givalgtes Professor *O. H. Larsen* med 185 Stemmer. Til Medlemmer af Bestyrelsesraadet givalgtes Hofjægermester *E. F. de Neergaard*, Skelstoft, med 173 Stemmer, Lensgreve *A. C. Danne-skiold-Samsøe*, Gisselfeld, med 171 Stemmer, Kammerherre *C. Sche-stedt Juul*, Ravnholt, med 172 Stemmer, Hofjægermester *Chr. Lensgreve Moltke*, Bregentved, med 172 Stemmer, og Proprietær *Kr. Fuglsang*, Hurup, med 173 Stemmer.

Endvidere nyvalgtes til Bestyrelsesraadet Gaardejer *Karl Jensen*,

Bækkegaard pr. Olstykke, med 166 Stemmer (i Stedet for Proprietær H. Madsen, der var afgaaet efter Tur og ikke ønskede Genvalg), Kreditkassedirektør, Gaardejer *Axel Jensen*, Tømmerup pr. Kalundborg, med 171 Stemmer (i Stedet for afdøde Forpagter H. Junker), Klitinspektør *V. Pinholt*, Vejers pr. Oksbøl, med 158 Stemmer (i Stedet for afdøde Godsejer Theilmann) og Hofjægermester *Gregers Juul*, Juelsberg pr. Nyborg, med 168 Stemmer (i Stedet for afdøde Kammerherre Cederfeld de Simonsen).

Til Medlem af Revisionsudvalget i Stedet for Proprietær H. Madsen, der ikke havde ønsket Genvalg, valgtes Bibliotekar *Aksel Millthers*, København, med 162 Stemmer.

Til Medlem af Bestyrelsen for »Fond til Landmænds Uddannelse« genvalgtes Inspektør *Ib Windfeld* med 166 Stemmer.

Udover de her nævnte Stemmetal var der faldet 13 Stemmer paa 10 forskellige Kandidater.

2. Bestyrelsesraadets Valg af Medlemmer til Belønningsudvalget.

Bestyrelsesraadet havde ved sit Møde Dagen før genvalgt Proprietær *A. P. Damsgaard-Sørensen*, Hareskovgaard, og Proprietær *J. H. Schmidt*, Vøjensgaard, til Medlemmer af Belønningsudvalget.

Som nyt Medlem til dette Udvalg havde Bestyrelsen indvalgt den nye Formand for Bornholms landøkonomiske Forening, Gaardejer *H. Brandt Kofod*, Brandsgaard pr. Bodilsker, og i Henhold til Lovenes § 6b vilde man gerne henstille til Generalforsamlingen at vælge Gaardejer Brandt Kofod til Medlem af Bestyrelsesraadet.

Generalforsamlingen vedtog dette.

3. Optagne nye Medlemmer.

Hofjægermester *Lüttichau*: Siden Generalforsamlingen i Fjor er Medlemstallet 812 steget til 861, idet der har været en Afgang paa 31 Medlemmer og en Tilgang paa 53. Som meddelt ved Generalforsamlingen i Fjor vilde vi gerne naa Medlemstallet 1000, og jeg henstiller derfor til Medlemmerne at være os behjælpelige med at naa dette Tal.

Derefter behandlede Punkt

11. Meddelelse om Uddelingen af Selskabets Hædersbelønninger.

Hofjægermester *Lüttichau*: I 1938 har Landhusholdningsselskabet uddelt 6 Solvbægre — 3 store og 3 »almindelige« Bægre — som Hædersbelønninger for Landboflid.

Følgende fik tilkendt Sølvbægre:

Søren Lassen og Hustru, Anna Mette, Lynnerup, Skivum Sogn, Aalborg Amt, *Anders Peder Christensen*, »St. Nejsum«, Skæve Sogn, Hjørring Amt, *Jens Nielsen Hvirvelkær*, Hvirvelkærgaard, Als Sogn, Aalborg Amt, *Chr. Olsen Skovhede og Hustru*, Skovlund, Nees Sogn, Ringkøbing Amt, *Jens Chr. Madsen og Hustru*, Sønder Diger, Lyhne Sogn, Ringkøbing Amt, og *Anders Chr. Hansen*, Hønsholm, Jetsmark Sogn, Hjørring Amt.

Landhusholdningsselskabets Duelighedsmedaille for 1938 er uddelt til følgende:

Staldkarl og Havemand *Niels Andersen*, Høgholm pr. Trustrup, Landarbejder *Johannes August Frederik Buchholtz*, Mariebjerg pr. Harpelunde, Forkarl *Laurits Petersen*, Edelesminde pr. Haslev, Arbejdsmand *Peder Raahauge*, Sofiendal pr. Kastager, Staldkarl *Vilhelm Hansen*, Hvidkilde Ladegaard pr. Ollerup, Arbejdsmand *Karl Jensen*, Krabbesholm pr. Kirke Hyllinge, Husbestyrerinde *Maren Kirstine Nielsen*, Hald, Husbestyrerinde *Else Nielsen*, Grønvang, Ulkind pr. Filskov, Tidl. Malkerske paa Kollekolle *Ane Marie Kathrine Petersen*, Kulhusene pr. Bagsværd, Havemand *Jacob Nielsen*, Valløby, Arbejdsmand *Niels Eliassen*, Vallø Hovedgaard pr. Vallø, Medhjælper *Kristen Hansen*, Donsgaard pr. Alminde, Medhjælper *Rasmus Mortensen*, Dalby pr. Borup, Husbestyrerinde *Marie Jørgensen*, Grønderup pr. Pejrup, Husbestyrerinde *Nielsine Birgithe Sørensen*, Kariselund, Oldrup Mark pr. Hundslund, Husbestyrerinde *Petra Maretine Jensen*, Kannegaard pr. Odder, Staldmester *Kristian Hansen*, Turebyholm pr. Tureby, Sygeplejerske *Maren Hansen*, Ladelund Landbrugs- og Mælkeriskole pr. Brørup, Chauffør *Hans Munk*, Ollingsø pr. Sollested, og Husbestyrerinde *Kristiane Nielsen*, Thofthøj Mark pr. Gadbjerg.

4. Fremlæggelse af forrige Aars Regnskab.

Sekretær *Nielsen*: Regnskabet for sidste Aar er i Henhold til Henstillingen ved Generalforsamlingen for et Par Aar siden blevet udsendt til Medlemmerne sammen med Indbydelsen til Generalforsamlingen. Det vil derfor være overflødigt at gennemgaa Regnskabet nøjere. Der har været et Underskud paa ca. 1600 Kr., men i Betragtning af Omsætningens Størrelse og af, at der i de nærmest foregaaende Aar har været et større Overskud, maa det vist kunne henregnes til de Svingninger, en saa mangesidig og omfattende Virksomhed nødvendigvis fører med sig. Hvad selve den regnskabsmæssige Side angaar, er denne eftergaaet af Selskabets Revisorer, Proprietær H. Madsen, Kontorchef H. C. Larsen og Inspektør Ib Windfeld.

Regnskabet havde ved Bestyrelsesmødet Dagen før været forelagt for Bestyrelsen, der havde givet Decharge derfor.

Saa vel Revisionsudvalgets Bemærkninger til Regnskabet som den af Bestyrelsen givne Godkendelse oplæstes.

Medlem af Revisionsudvalget, Kontorchef *H. C. Larsen*, fandt, det var en udmærket Foranstaltning at udsende Genpart af Regnskabet til Medlemmerne. Kontorchefen kunde dog ønske, som det havde været omtalt i Fjor, at saavel Revisorernes Bemærkninger som Decisionen medtoges i det Fortryk af Regnskabet, der udsendtes, og at Regnskabet som Følge deraf forelagdes Bestyrelsen til Decision saa betids, at dette kunde ske. Kontorchefen var af den bestemte Opfattelse, at Bemærkningerne fra Revisionen og Decisionen altid bør følge Selskabets saavel som ethvert andet Regnskab.

Sekretær *Nielsen* oplyste, at Indbydelsen til Selskabets Bestyrelsesmøde i Oktober var udsendt adskillige Dage før, man havde kunnet afholde Revisionsmøde. Spørgsmaalet havde saaledes ikke kunnet sættes paa Dagsordenen for dette Møde.

Professor *O. H. Larsen* udtalte, at man gerne skulde tage Kontorchefens Henstilling under Overvejelse; maaske kunde det dog volde Vanskeligheder, idet man ved Bestyrelsesmødet Dagen før havde drøftet Muligheden af at lægge det sædvanlige Oktober-Bestyrelsesmøde paa et tidligere Tidspunkt af Aaret, eventuelt i Foraarsmaanederne. Dette Ønske var fremsat under Hensyn til, at der mellem Selskabets nuværende sædvanlige Bestyrelsesmøder i Oktober og December er et saa kort Mellemrum, at det kunde være hensigtsmæssigt at forandre dette Forhold.

Præsidiet skulde imidlertid saavidt gørligt tage Kontorchefens Henstilling til Følge.

5. Beretning om Selskabets almindelige Virksomhed.

Sekretær *Nielsen*: Selskabets almindelige Virksomhed er den Del af Selskabets Arbejde, der ikke henhører under særlige Udvalg og som omfatter dels en Række faste Virksomhedsgrene, dels forskellige større eller mindre Arbejdsopgaver, der melder sig i Aarets Løb.

Prisopgave vedr. Bekæmpelse af Rødfiltsvamp og Bladrullesyge hos Kartofler. Fristen for Besvarelsen udløb med Aaret 1937. Der indkom foruden een egentlig Besvarelse tillige 2 Afhandlinger, der omtrent samtidig under Forfatternavn blev publiceret i »Tidsskrift for Planteavl«. Det nedsatte Bedømmelsesudvalg — d'Hrr. Professor *C. Ferdinandsen*, Forstander *E. Gram* og Konsulent *L. Rasmussen* — foretog Indstilling til Præ-

sidiet vedrørende disse Besvarelser. Skont der var nedlagt et betydeligt personligt Arbejde i den indsendte Besvarelse af Prisopgaven, mente Udvalget dog ikke, at den kunde anses for fyldestgørende, og det vedtoges ikke at lade det fulde Præmiebeløb komme til Udbetaling, men at nøjes med at dele den Præmie paa 2000 Kr., der kunde ydes for Besvarelse af en af de to Opgaver mellem de to Afhandlingers Forfattere. Der tilkendtes derefter Professor *C. A. Jørgensen*, Afdelingsleder *Olaf Nielsen* og Forsøgsleder *Th. Frederiksen* en Præmie paa 1500 Kr. for deres Afhandling: »Undersøgelser over Kartofflens Rodfildsvamp og dens Bekæmpelse«. Desuden modtog Landbrugskandidat *Henning P. Hansen* en Præmie paa 500 Kr. for Afhandlingen: »Studier over Kartoffelviroser i Danmark« samt et Beløb paa 500 Kr. til Dækning af Forsøgsudgifter.

I sin Tid fik Selskabet 8000 Kr. af De Danske Spritfabrikker til denne Prisopgave. Med paaløbne Renter blev det til 9000 Kr., hvoraf her kun er anvendt 2500. Af Resten — 6500 Kr. — er der, som jeg senere skal omtale, disponeret over 1500 Kr., medens de resterende 5000 Kr. foreløbig staar til Selskabets Raadighed til Præmiering af nye Arbejder paa dette Omraade.

Som omtalt ved Generalforsamlingen i 1936 havde Dr. phil. *Hans Jensen* paataget sig at skrive en Bø g om Chr. D. Reventlow til Udgivelse i Anledning af Stavnsbaandsjubilaet. Dette skete, og Bogen kunde udsendes til Medlemmerne paa selve Dagen for Stavnsbaandsjubilaet — 20. Juni 1938.

Det vil ligeledes være Dem bekendt, at Selskabet ogsaa paa anden Maade mindedes denne Begivenhed, nemlig ved U d d e l i n g a f i a l t 8 S ø l v b æ g r e, der var tegnet og forarbejdet til denne særlige Lejlighed. Retningslinien for Uddelingen var den, at man vilde mindes Fortidens store Foregangsmænd ved at hædre og udmærke en nutidig Foregangsmand indenfor hver af Landbrugets vigtigste Virksomhedsgrene. Med Sølvbægrene fulgte en Hædersgave paa 500 Kr. fra et af de af Selskabets Legater, der stiller Midler til Raadighed for saadanne Udmærkelser.

Af andre særlige Anerkendelser, som Selskabet har uddelt i Aarets Løb, skal jeg kun nævne Tildelingen af »Sølvbægret for særlig fortjenstfuldt Virke til Landbo-Oplysningens Fremme« til Statskonsulent *K. Hansen*.

Dette Bæger, der indstiftedes paa Forslag af nu afdøde Redaktør Raunkjær, var tænkt som den fineste Udmærkelse, Selskabet skulde kunne yde en Landbrugs-Teoretiker. Alle vil sikkert være enige med mig i, at denne tredie Uddeling kun kan have bidraget til at sikre det høje Niveau for Bæger-Tildeling, som Forslagsstilleren lagde saa megen Vægt paa.

Udgivelse af Skrifter. Denne Virksomhedsgren har i Aar været usædvanlig omfattende, hvilket har medført, at en i de nærmest foregaaende Aar oparbejdet Litteraturfond har maattet angribes noget.

Som sædvanlig er udgivet »Tidsskrift for Landøkonomi«, hvis Størrelse har været det normale, men hvis Illustrationsmateriale er blevet noget forøget og forbedret.

Aarsberetningen og Landøkonomisk Aarbog hører ligeledes til det faste Stof, der udkommer paa sædvanlig Maade og i normeret Udstyr, hvilket navnlig tør fastslaaes at være af Værdi for Landøkonomisk Aarbogs Vedkommende.

Tidligere er allerede nævnt Dr. phil. Hans Jensens Bog om Chr. D. Reventlow. Hertil kan yderligere føjes den Oplysning, at Selskabet har skænket 200 Eksemplarer af Bogen til Bortsalg fra Museet paa Pederstrup.

Det ved tidligere Generalforsamlinger omtalte Undervisningsmateriale for Aftenskoler er endelig kommet til Udgivelse i indeværende Efteraar med Bogen »Tavle- og Tabelmateriale« af *P. Gregers Hansen og Halfdan Jørgensen*.

I Fjor omtaltes udførligt Hensigten med Udsendelse af Grundbøger for Studiekredse. Det er Selskabets Medlemmer bekendt, at disse Bøger: »Fodringslære« af *Halfdan Jørgensen* og »Gødningelære« af *Johs. Dons Christensen*, nu foreligger. At der har været et Behov for disse Bøger, bekræftes af, at der allerede er rekvireret adskillige Hundrede ud til Foreningernes Ungdomsarbejde. I Forbindelse med Omtalen af Vejledningerne og Grundbøgerne bør samtidig bemærkes, at Mund- og Klovesygeepidemien har halveret det Antal Vejledninger, der sædvanemæssigt udleveres i de sidste to Maaneder for Generalforsamlingen. Formentlig kommer dog Aftenskolearbejdet i Gang efter Nytaar mange Steder.

I Forbindelse med Omtalen af Selskabets litterære Virksomhed maa det være mig tilladt at nævne endnu et Værk, nemlig Forpagter *Sonnes* Erindringer: »Min Livsmelodi«. Først og fremmest, fordi vi er Forpagter Sonne dybt taknemmelige for den Velvilje overfor Selskabet, der er kommet til Udtryk ved, at Forpagteren har skænket sin hele Indtægt ved Bogens Salg til den Arbejdsfond, han selv lagde Grunden til med sin storslaaede Gave paa 100 000 Kr. Dernæst fordi vi — selvom Bogen er udkommet hos Gylden-dal — har haft en Del Arbejde med Gennemgang, Renskrivning og Korrekturlæsning, men navnlig fordi jeg ønsker, at saa mange som muligt af Selskabets Medlemmer bliver gjort opmærksomme paa Bogen og vil unde sig selv den Fornøjelse, som det er at læse denne levende Bog, der er en sand Arbejdets Melodibog!

Bog om Kartofflens Sygdomme. Først paa Aaret mod-

tog Landhusholdningsselskabet fra Forstander *E. Gram* en Forespørgsel om, hvorvidt Selskabet kunde tænkes at ville udgive en Bog om Kartofflens Sygdomme, dersom de fornødne Midler dertil lod sig fremskaffe. Der har herom været ført en Del orienterende Forhandlinger, der er resulteret i, at Selskabet har indvilget i at udgive det nævnte Skrift, der vil blive lidt af et Pragtværk, idet det paatænkes forsynet med ikke mindre end 25 Helsides Billeder i Flerfarvetryk. Det er den i økonomisk Henseende største litterære Opgave, Landhusholdningsselskabet har paataget sig siden Udgivelsen af Selskabets Historie, idet Omkostningerne vedrørende Udgivelsen af denne Bog er anslaaet til over 20 000 Kr.

Uden Tilskud magter Selskabet — som et Studium af vort Regnskabs Indtægtsside let vil vise — ikke at løse en saadan Opgave. Men fra De Danske Spritfabrikker er modtaget Tilsagn om betydende Støtte, og af før nævnte Restbeløb fra Kartoffel-Prisopgaven kan ydes 1500 Kr. til dette Skrift.

I det hele taget maa Selskabet ofte søge Fonds og Institutioner om Hjælp og Støtte til sine større Arbejdsopgaver. Vi har saaledes i indeværende Aar modtaget følgende Tilskud:

3300 Kr. fra Laurits Andersens Fond til Avlsbiologisk Udvalg.

2000 Kr. fra Norsk Hydros Fond til Udgivelse af Grundbøgerne.

3000 Kr. fra Sukkerfabrikker og Spritfabrikker til Udvalget vedrørende Fersken- og Bedelusundersøgelser.

1000 Kr. fra Carlsen-Langes Legatstiftelse til Bogen om Chr. D. Reventlow, og

2000 Kr. fra Skrikes Stiftelse til Fordeling mellem forskellige Virksomhedsgrene, bl. a. Sædefrøudvalget.

For den Velvilje overfor Landhusholdningsselskabet og dets Arbejde, som disse Tilskud er Udtryk for, vil jeg gerne ved denne Lejlighed fremføre vor Tak og udtrykke Haabet om, at vort Arbejde vedblivende maa være saadant, at disse Fonds og Institutioner stadig maa finde Anledning til at yde os deres værdifulde Støtte.

Jeg skal dernæst — da Beretningen om den almindelige Virksomhed i Aar er noget mere omfattende end sædvanligt — i største Korthed omtale nogle af de Virksomheder, hvis Forløb er omtrent ens fra Aar til Aar:

Foredrag i Selskabet: I Anledning af Stavnsbaandsfestlighederne og Bellahøjdstillingen vedtoges ved Generalforsamlingen i Fjor at undlade Afholdelse af Møde paa Hindgavl i Aar. Aftenforedragenes Antal sattes derfor atter op til 5. Da de afholdte Foredrag alle har været publiceret i Tidsskrift for Landøkonomi, behøver jeg ikke at gøre dem til Genstand for nærmere Omtale her i Dag.

For den kommende Vinter er kun planlagt 3 Foredrag, foruden

Foredraget nu i Eftermiddag. Vi regner med at faa Fornøjelsen af at høre Afdelingsleder *Niels Basse*, Statskonsulent *W. A. Kock* og Professor *C. A. Jørgensen*. Naar der kun afholdes 3 Vintermoder, skyldes det, at vi regner med Afholdelse af et Sommermøde paa Hindsgavl i Lighed med det i Fjor.

Hindsgavl-Mødet afholdtes da ved St. Hansdags-Tid og strakte sig fra Lørdag Eftermiddag til Mandag Aften. Saafremt der ikke ved Mødet i Dag fremføres Ønsker om andet Tidspunkt eller Varighed af Hindsgavl-Mødet, regner man ikke med at foretage Ændringer paa disse Punkter.

Almanak - Stykket. Det Stykke, som Selskabet i Fjor for ca. 150. Gang leverede til Universitetets Almanak, forfattedes af daværende Landbrugslærer *P. N. Gaardmand* og handlede om Konservering af Grøntfoderafgrøder. Til næste Aargang har Veterinærdirektøren lovet at skrive et Stykke om Mund- og Klovesygen.

Udvalgsnedsættelser og Valg til Udvalg. Til Statsudvalg har Bestyrelsesraadet foretaget følgende Valg:

Gaardejer *Niels Nielsen*, tidligere Farendløse, nu Højgaard ved Ringsted, er genvalgt til Statens Husdyrbrugsudvalg.

Til Statens Planteavlsudvalg er i Stedet for Godsejer *Selchau-Hansen*, der paa Grund af Alder har ønsket at udtræde af Udvalget fra Udgangen af dette Aar, nyvalgt Forstander *P. N. Gaardmand*, Næsgaard, der i Henhold til Selskabets Love, § 6 b indtræder i Selskabets Bestyrelse samtidig med, at Godsejer *Selchau-Hansen* i Henhold til samme § udtræder af Bestyrelsen efter i 30 Aar at have været Medlem af denne.

Der er ligeledes sket Ændringer i forskellige andre Udvalgs sammensætning. Forpagter *J. Willumsen*, Anhof, har saaledes paa Grund af Alder trukket sig ud af Selskabets Husholdningsudvalg og udtræder dermed af Selskabets Bestyrelse efter i 35 Aar at have haft Sæde heri. Det nye Husholdningsudvalg bestaar af 5 Medlemmer — alle Damer — hvoraf Selskabet vælger de to, medens hver af de tre andre deltagende Organisationer, Landboforeningerne, Husmandsforeningerne og Husholdningsforeningerne vælger hver sin. En af Selskabets Repræsentanter, Fru *E. Lauridsen*, Næsgaard, er Udvalgets Formand.

Til Noteringsudvalget for Københavns Kvægtorv har Selskabet valgt Gaardejer *J. Nørhave*, Gundsøllille, i Stedet for Proprietær *Brochsgaard*, der ønskede at udtræde.

Til Professor *Prosch*' Mindelegats Bestyrelse har Selskabet valgt Inspektør *K. Lassen*, Trollesminde, i Stedet for afdøde Godsejer *J. Theilmann*.

Selskabets Læringleudvalg er ogsaa blevet ændret, idet Forpagter *Sonne* har trukket sig tilbage, og Hofjægermester *Lüttichau*

er indtraadt i hans Sted; i Stedet for Inspektør Froberg, tidligere Mejlgaard, der ønskede at udtræde af Udvalget nu, da han ikke mere var i aktiv Tjeneste paa et af Lærestederne, er valgt A. C. Lensgreve *Danneskiold-Samsøe*, og endelig er Forstander *H. J. Rasmussen* blevet valgt til Medlem af Udvalget.

I Forbindelse med Omtalen af Lærlingeudvalget kan nævnes, at jeg i Aar for første Gang har haft Lejlighed til at besøge alle Selskabets Læresteder, og det er Hensigten foreløbig at opretholde den herigennem skabte nøjere Forbindelse mellem Selskabet og dets Læresteder og Lærlinge.

Ved forrige Bestyrelsesmøde vedtoges en længe tiltrængt Forhøjelse af Lærangelønningerne. De var hidtil 500—550—600 Kr. for de 3 Læreaar og forhøjes nu til 600—675—750. Forhaabentlig over dette en gavnlig Indflydelse paa Tilgangen af Lærlinge og paa Lærlingenes Tilbøjelighed til at gennemføre Læretiden. Med den skete Forhøjelse af Lønningerne, ligger disse ikke mere under det almindelige Lønniveau, end at dette udjævnes gennem det Tilskud til Landbrugsskoleophold, som Selskabet hidtil har set sig i Stand til at yde.

Endnu mere Tid har Arbejdet med Husholdningsuddannelsen krævet. Først nu kan man begynde at tale om faste Rammer for dette Arbejde, der i hele sit Anlæg og Omfang vel endnu maa betegnes som et *Forsøg*.

Sagens Fakta ser i Øjeblikket omtrent saaledes ud: Vi har nu udvalgt 3—400 Tillidsmænd, hvoraf Storstedelen har udpeget eet — undertiden dog flere — Læresteder, saaledes at vi har godt 400 Læresteder ialt, fordelt over hele Landet.

Som ventet har de unge Piger hidtil udvist en vis Tilbageholdenhed overfor det iværksatte Arbejde, men i indeværende Vinter holdes ca. 100 Møder Landet over ved en af Udvalget antaget Konsulent, Frk. *Mary Jensen*. Der skabes gennem disse Møder saavel hos de unge Piger som hos Husmødrene mere Interesse for det iværksatte Arbejde, og mit Indtryk er, at hvordan end det videre Arbejde vil komme til at forme sig, saa er det noget af det rigtige, som Udvalget her forsøger. Spørgsmaalet er egentlig efter alt at dømme nærmest: Formaar vi at løse Opgaven ad Frivillighedens Vej, eller maa vi senere med Beklagelse se andre løse den obligatorisk. Thi at Spørgsmaalet om unge Pigers rationelle huslige Uddannelse vil trænge sig paa til Løsning, er der mange Tegn, der tyder paa.

Foruden Lærlingeuddannelsen skal nævnes nogle faa af Selskabets faste Virksomhedsgrene.

Først *Statiskonsulentvirksomheden*. Denne har i det forløbne Aar gaaet sin rolige Gang, hvor Selskabet fungerer som

Mellemedlem mellem Statskonsulenter og Ministerium og tager sig af Regnskaber, Budgetter, Beretninger m. v.

Det Distrikt, der hørte under afdøde Statskonsulent Nic. Hørlyck, er ved en midlertidig Ordning fordelt mellem Statskonsulenterne Brask, Johs. Jensen og Tholstrup Pedersen.

Konsulentmødet 1938 forløb paa den sædvanlige Maade med Tilrettelæggelse ved Konsulentmødeudvalgets og Sekretariatets Samarbejde. Ogsaa i Vinter vil der blive afholdt Konsulentmøde, men i Stedet for som hidtil at lægge det den sidste Fredag og Lørdag i Februar, bliver det fremtidig af Hensyn til Landbohøjskolens stærkt beslaglagte Lokaler Fastelavnsmandag og den efterfølgende Tirsdag.

Som sædvanlig har Selskabet ogsaa ordnet Administrationen af Statsbevillingerne vedrørende Mejeripersonalets Videreuddannelse under Medvirken af Inspektør, cand. polyt. *G. Ellbrecht*.

Dernæst skal jeg — ligeledes under Hensyn til den noget lange Beretning — ganske kort omtale Selskabets Administration af Legater under dets Bestyrelse.

Legaterne falder naturligt i 3 Grupper:

1) Legaterne for trængende for henværende Landmænd og deres Efterladte. Herunder hører Holmes Legat med en Kapital paa 930 000 Kr. og Viktor A. Goldschmidts Legat, Afdeling A, med ca. 415 000 Kr. Ialt er uddelt til dette Formaal ca. 62 000 Kr.

Denne Art af Legater er i det forløbne Aar blevet forøget med et nyt: Proprietær Arthur William Richard Rottbølls Legat paa 10 000 Kr. Legatets Renter skal anvendes til Understøttelse af en enligstillet, trængende og svagelig Mand af den dannede Klasse. Legatet vil dog først senere kunne uddeles af Selskabet, naar den nuværende af Legatstifteren indsatte Legatnyder er afgaaet ved Døden.

2) Legater til Landmænds Videreuddannelse. Af disse er de største Viktor A. Goldschmidts Legat for Landbrugsstuderende paa ca. 200 000 Kr. og Holms Legat paa ca. 100 000 Kr.; ialt har paa dette Omraade kunnet uddeles ca. 15 000 Kr., hvortil kommer godt 1000 Kr. til unge Haandværkere, Handelslærlinge og lign.

3) Legater til videnskabelige Undersøgelser. Herunder hører Viktor A. Goldschmidts Legat, Afdeling B, med ca. 415 000 Kr. samt en Del af Holms Legat. Da Goldschmidts Legat er uddelt 2 Gange i Løbet af Kalenderaaret grundet paa Omlægning af Regnskabsaaret, er der herved ialt uddelt 27 500 Kr., og Uddeelingen af Legatmidler fra Selskabet har derfor i Aar for første Gang overskredet det runde Tal 100 000 Kr.

Jeg skal sluttelig kun om Selskabets almindelige Virksomhed sige, at foruden de her nævnte Arbejder har et betydeligt Antal Erklærings-Sager — fortrinsvis til Landbrugsministeriet — ogsaa beslaglagt megen Tid. Iøvrigt modtager Selskabet naturligtvis i Aarets Løb en Mængde Forespørgsler, Forslag og Henvendelser af forskellig Art, som jeg ikke her skal komme ind paa.

Til Slut skal blot nævnes, at Selskabet har faaet nye Lejere i Bygningen paa Rolighedsvej, idet »Dansk Landbrug« er flyttet til Axelborg, og de ledigblevne Lokaler er blevet overtaget af Det danske Hedeselskabs Københavns-Afdeling.

Professor *O. H. Larsen* takkede for den udførlige Beretning, der er et Vidnesbyrd om, at det ikke er faa forskellige Sager, der i Aarets Løb er til Afgørelse i Selskabet, og som naturligtvis først og fremmest lægger Beslag paa Sekretærens Tid, men dernæst ogsaa paa Præsidiets. Det er ogsaa betydelige Midler, der efterhaanden er stillet til Raadighed for Selskabet i Form af Legatmidler, hvis Administration og Fordeling kræver ikke saa lidt Tid og Arbejde.

6. Beretning om »Fond til Landmænds Uddannelse«.

Professor *O. H. Larsen*: Til Fordeling af Midlerne fra Fond til Landmænds Uddannelse er nedsat et Udvalg bestaaende af 5 Medlemmer.

Medens Ansøgninger tidligere har været indsendt paa særligt Ansøgningsskema til særskilt Tid, saa er Forholdet i Aar det, at Ansøgningerne er indgaaet sammen med Ansøgningerne til Selskabets øvrige Legater, og der er derfor i Aar et usædvanligt stort Antal Ansøgninger, nemlig ialt 76. Af disse 76 Ansøgninger blev 22 bevilget af Selskabets øvrige Legatmidler, og tilbage var saaledes 54 Ansøgninger til Fond til Landmænds Uddannelse.

Af Fondens disponible Midler, 806 Kr. 25 Øre, blev derefter efter Indstilling fra Fondens Bestyrelse uddelt 8 Understøttelser à 100 Kr. til Studerende ved Den kgl. Veterinær- og Landbohojskole, medens Restbeløbet, 6 Kr. 25 Ore, overførtes i ny Regning.

I Henhold til de for Fonden gældende Vedtægter vil dens Bestyrelse i 1939 komme til at bestaa af Hofjægermester Chr. Lüttichau som Formand, Forpagter Aug. Bech, Professor Axel Pedersen, Godsejer K. Langkilde og Inspektør Ib Windfeld.

Sekretær Axel Nielsen er Fondens Sekretær.

7. Meddelelse om Samvirkigheden for landbrugsfagligt Oplysningsarbejde.

Professor *O. H. Larsen*: Fællesudvalget for Samvirkigheden for landbrugsfagligt Oplysningsarbejde er som bekendt sammensat af

10 Medlemmer, hvoraf de 5 repræsenterer de Organisationer, der samarbejder med Selskabet paa dette Omraade, nemlig Landbrugskandidatforeningen, Landbrugskærerforeningen, Konsulentforeningen, Foreningen af Landbrugsblade og N. J. F., medens de andre 5 Medlemmer er valgt direkte af Landhusholdningsselskabet, nemlig Forstander Jensen, Haslev, Professor Axel Pedersen og Selskabets 3 Præsidenter.

Samvirksomhedens Arbejde samler sig om to Hovedvirksomheder, nemlig Kursusvirksomheden og den litterære Virksomhed. Jeg skal omtale de to Virksomheder hver for sig.

Hvad Kursusvirksomheden angaar, har denne i Aar været særlig omfattende, idet der er afholdt 3 store Kursus, medens der i Fjor kun blev afholdt et Kursus, nemlig Fodermesterkursus paa Ladelund Landbrugsskole. Dette Kursus forløb imidlertid i enhver Henseende saa godt, at Samvirksomheden over for de Ønsker, som fremsattes paa selve Kursuset, og efter de Udtalelser, som faldt vedrørende denne Sag ved vor sidste Generalforsamling, mente at maatte tage Spørgsmaalet om et nyt Kursus op i 1938, og dette Kursus skulde da eventuelt afholdes paa Oerne.

Efter nærmere Drøftelse af Sagen ved et Møde i Samvirksomheden i Maj Maaned, blev det besluttet at afholde et nyt Kursus paa Tune Landboskole i Dagene fra d. 4. til den 9. Septbr. Kursuset paa Ladelund afholdtes i Juni Maaned, men af Hensyn til Udstillingen i København i Aar kunde dette Tidspunkt ikke passe, og det viste sig da ogsaa, at September var et lige saa godt Tidspunkt. Kursuset var nemlig særdeles godt besøgt. Der havde meldt sig 72 Deltagere; men paa Grund af Mund- og Klovesygen maatte 15 Deltagere fra de afspærrede Distrikter udelukkes, saaledes at Antallet af Deltagere blev 57, hvoraf kun 1 var Genganger fra sidste Aar.

Kursuset, der var udmærket tilrettelagt og ledet af Forstander Bredkjær, forløb i enhver Henseende godt, og der er aldeles ingen Tvivl om, at det var et interesseret og taknemmeligt Auditorium at tale til, ligesom den gensidige Udveksling af Tanker og Erfaringer sikkert er af den allerstørste Betydning for Deltagerne i disse Kursus.

Dernæst har vi i Aar haft det sædvanlige Kursus for Landbrugslærere og Konsulenter paa Landbohøjskolen, medens der ikke var noget saadant Kursus i Fjor. Kursuset, der var endnu bedre besøgt end Kursuset paa Tune, 85 Deltagere, havde som Hovedemne Landbrugets Retsforhold ved Overtagelse af en Ejendom, ved Forpagtning eller Køb (Højesteretssagfører Fr. Teist) og Landbrugets Kreditforhold (Kreditforeningsdirektør Callo). Dernæst holdt Sekretær Rottensten 2 Foredrag om Landbrugslovgivning under Krisen

og Ligningsdirektør Henningsen 1 Foredrag om Beskatningssystemet.

Det var jo i høj Grad aktuelle Emner, og Foredragene fulgtes med megen Interesse, ligesom der efter disse var en livlig Forhandling. Kursuset afholdtes i Dagene fra d. 29. Septbr. til den 1. Oktober og lededes af Forstander Bredekjær og Konsulent H. K. Olsen.

Der blev fra forskellig Side rettet Henvendelse til Samvirksomheden om Mangfoldiggørelse af de afholdte Foredrag. Jeg kan vedrørende dette Spørgsmaal oplyse, at Direktør Callos 3 interessante Foredrag vil blive publiceret i Tidsskriftets Februar-Hæfte og tilsendt Modets Deltagere gratis. For de andre Foredrags Vedkommende er det næppe sandsynligt, at de vil komme til at foreligge i trykt Form, medens Højesteretssagfører Teist har lavet os et Resumé af sit Foredrag til Omdeling blandt Deltagerne i Kursuset.

Endelig skal jeg kortelig omtale det 3die Kursus, som afholdtes ved Aarhus Universitet i Dagene fra 26.—29. Oktober, og hvor jeg desværre var forhindret i at være til Stede, men min Kollega, Hofjægermester Lüttichau, Konsulent H. K. Olsen og Sekretær Nielsen optraadte paa Samvirksomhedens Vegne. Kursuset, som har været under Forberedelse de to sidste Aar, var nærmest bestemt for Lærere og Lærerinder ved Husholdningsskolerne samt for Husholdningskonsulenter. Det omfattede særlig Husholdningskemi og Ernæringsfysiologi og fik en endnu større Tilslutning end nogen af de to foregaaende Kursus, idet der var indmeldt ca. 135 Deltagere.

Kursuset forløb i enhver Henseende udmærket, og der var blandt Deltagerne mere end almindelig Tilfredshed. Ogsaa for dette Kursus' Vedkommende vil en Del af de afholdte Foredrag blive mangfoldiggjort og udsendt til Deltagerne, saaledes at de vil kunne drage Nytte af Indholdet i deres fremtidige Virksomhed. For to af de paagældende Foredrag er der allerede udarbejdet et kort Resumé, som er mangfoldiggjort, og 2 Foredrag af Dr. Gudjonsson om Vitaminer vil senere fremkomme i Tidsskrift for Landøkonomi.

Denne omfattende Kursusvirksomhed i 1938 har naturligvis lagt stærkt Beslag paa Samvirksomhedens Tid og Pengemidler; men det er ogsaa Fællesudvalgets Opfattelse, at den er meget paaskønnet, og at den gør god Nytte!

Samvirksomhedens litterære Virksomhed. Om denne Side af Samvirksomhedens Virksomhed kan jeg efter Sekretær Nielsens Udtalelser fatte mig meget kort. Kun om de saakaldte Grundbøger skal jeg tillade mig at sige et Par Ord.

Fra Generalforsamlingen i December i Fjor vil det erindres, at det paa Forslag af Konsulent *Olaf Nielsen*, Brønderslev, vedtoges

at gøre et Forsøg med Udarbejdelse af 2 Grundbøger henholdsvis i Gødningslære og Fodringslære, til Brug ved de landbrugsfaglige Studiekredse. Efter at Landhusholdningsselskabet havde modtaget Tilbud om økonomisk Støtte fra Norsk Hydros Fond, blev Udarbejdelsen overdraget Landbrugslærerne *Johs. Dons Christensen*, *Ladelund*, og *Halfdan Jørgensen*, Kærehave, og begge Bøger er udkommet for en Maanedes Tid siden efter at være gennemgaaet og kritiseret af sagkyndige Fagmænd. Oplaget er paa 3000 Eksemplarer, og Prisen pr. Stk. er 1 Kr. i Partipris (1,50 Bogladepris). Forhaabentlig vil det vise sig, at der er Brug for Bøgerne, og at de vil findes at være tilfredsstillende, saaledes at Samvirksomheden eventuelt vil kunne gaa videre ad denne Vej med Grundbøger paa andre Omraader.

Som det vil kunne forstaas, er det ikke helt smaa Beløb, der fra Samvirksomhedens og Selskabets Side er bundet i denne Udgi-
vervirksomhed, for indeværende Aar ca. 8—9000 Kr., hvoraf de 2000 Kr. som nævnt er givet i Tilskud fra Norsk Hydros Fond, hvorfor jeg tillader mig at udtale en varm Tak.

Endelig skal jeg blot nævne, hvad Sekretær Nielsen tidligere har omtalt, at Samvirksomheden i Aar har vedtaget at indstille til Landhusholdningsselskabets Præsidium at tildele Statskonsulent *K. Hansen* Selskabets Sølvbæger »for særlig fortjenstfuldt Virke til Landbo-Oplysningens Fremme«. Dette er det 3. Bæger, som er uddelt af denne Art.

8. Meddelelse om det klimatologiske Udvalgs Virksomhed.

Godsejer *Hasselbatch* gav Meddelelse om Udvalgets Virksomhed i det forløbne Aar. Saavel Udvalgets Sammensætning som Hovedlinierne for Udvalgets Arbejde var forblevet uændret fra i Fjor. Som det fremgik af Publikationen i Tidsskrift for Planteavl — der vel ikke kunde siges at være udgivet af Udvalget, men under dettes Auspicier og Forfatterens Ansvar — omfattede Undersøgelserne Afhængighedsforholdet mellem Afgrøderne og Nedbør og Temperaturforhold, Undersøgelserne for Askov, der havde omfattet en meget lang Aarrække, viste saaledes for tørt Klima for Græsmarker og Havre, tilpas for Rug, og for vaadt og koldt for Runkelroer og Kartoffler. I et fornylig afholdt Møde i Udvalget var det vedtaget at lade Afdelingsbestyrer *R. K. Kristensen* fortsætte med saadanne Undersøgelser.

I første Omgang omfatter Undersøgelserne stadig Askovforholdene og i Hovedsagen staldgødede kontra kunstgødede Afgrøder og deres Afhængighed af Vejrforholdene. Resultatet af Undersøgelserne er det Hensigten ligesom ved forrige Beretning at offent-

liggøre gennem Tidsskrift for Planteavl. Man regner med, at Værdien af disse Undersøgelser ligger deri, at de vil kunne faa Betydning i Praksis ved Sædskiftet og Valg af Afgrøder, men de kan tillige blive af Betydning ved Forædlingsarbejdet derved, at der i nogen Maade tages Hensyn til Egenskaberne hos de Kulturførm, hvormed der arbejdes, og det Klima, hvor de skal anvendes.

Det er Hensigten, saafremt det lykkes at skaffe Midler dertil, at udvide Undersøgelserne til ogsaa at omfatte andre Egne og andre Afgrøder samt vort Lands forskellige Jordtyper. Maalet skulde være at faa kortlagt saa meget som muligt af Landet med Hensyn til Afgrødernes Reaktion overfor de klimatiske Forhold.

Ved Selskabets Bestyrelsesmøde i Oktober blev fremsat en Forespørgsel om, hvorledes Proteinindholdet i Byg forholder sig i et Aar med god Høst sammenlignet med et Normalaar.

De af Selskabet foreløbig indhentede Oplysninger tyder ikke paa nogen Sammenhæng mellem Høstudbyttet og Proteinindholdet, men derimod paa Sammenhæng mellem Vejrforhold og Proteinindhold. Da R. K. Kristensen alligevel paa nærværende Tidspunkt ligger inde med et delvist bearbejdet og meget stort Analysemateriale, er det Hensigten paa Grundlag heraf at undersøge Sammenhængen mellem Vækstvilkår og Proteinindhold.

9. Meddelelse om Udvalget vedrørende Fersken- og Bedelusundersøgelser.

Professor *O. H. Larsen*: Dette Udvalg er et nyt Udvalg, som blev nedsat paa Foranledning af en Henvendelse fra Statens plantepatologiske Forsøgsvirksomhed. I Skrivelse af 22. December 1937 henlede Forstander *E. Gram* Selskabets Opmærksomhed paa et Spørgsmaal af Interesse for Kartoffel- og Bedeavl, d. v. s. særlig Produktionen af Læggekartofler og Avlen af Sukkerroefrø og Runkelroefrø, idet nemlig to Arter af Bladlus, Bedelusen og Ferskenlusen, har stor Betydning for disse Kulturarter ved Spredning af Mosaiksyge og forskellige andre Viroseres Smitstof. Begge disse Bedelusarter forekommer om Sommeren paa Planter af Bedeslægten, og Ferskenlusen optræder tillige almindeligt paa Kartoffler. Begge Arters Æg kan overvintré henholdsvis paa Benved og paa Ferskentræer samt paa forskellige Kaalplanter; men Ferskenlusen overvintré tillige i Drivhuse paa Kaal og paa flere Frilandsplanter, og for Bedelusens Vedkommende har man en Formodning om, at den kan overvintré paa Stiklingerøer.

Det er for at faa disse Overvintringsforhold nærmere undersøgt, og for at faa konstateret, om der er Mulighed for Overvintring paa andre Planter, og endelig om Opformering paa forskellige Ukrudtsplanter om Foraaret eventuelt kan have Betydning for

senere Luseangreb, at Forstander Gram har foreslaaet en systematisk Undersøgelse iværksat, og da Forstanderen samtidig meddelte, at der var en Mulighed for at faa Penge til en saadan Undersøgelse fra De Danske Spritfabrikker og De danske Sukkerfabrikker, som begge maa siges at være direkte interesseret i Spørgsmaalet, mente man fra Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Side, at der var tilstrækkeligt Grundlag for at foranledige en saadan Undersøgelse iværksat.

Der blev derfor nedsat et Tremands-Udvalg bestaaende af Forstander Gram, Afdelingsbestyrer Bovien og mig, og fra Landhusholdningsselskabet indsendtes en Ansøgning om Understøttelse af Arbejdet til De danske Sukkerfabrikker og De Danske Spritfabrikker. Efter at man fra begge disse Virksomheder havde modtaget et Tilsagn om et aarligt Tilskud paa 1500 Kr. i de 3 første Aar, altsaa et Beløb paa 3000 Kr. aarligt, antog man den fornødne sagkyndige Medhjælp, nemlig cand. mag. *E. W. Kaiser*, som straks er gaaet i Gang med Arbejdet i indeværende Sommer. Undersøgelserne foretages under Forstander Grams og Afdelingsbestyrer Boviens Ledelse, og den plantepatologiske Forsøgsvirksomhed har velvilligst stillet sine Lokaler til Raadighed for de laboratoriemæssige Undersøgelser. Da jeg ser, at Forstander Gram er til Stede, tør jeg maaske anmode Forstanderen om ganske kort at fremsætte en Udtalelse om, hvad De mener at kunne vente Dem af de fortsatte Undersøgelser.

Forstander *E. Gram* uddybede nærmere de paatænkte og paa-begyndte Undersøgelser. Man havde herunder faaet Mistanke om, at der skulde findes flere Værtplanter, end man havde Kendskab til, og ved at sætte ind herpaa havde man ogsaa fundet visse Ukrudtsplanter som f. Eks. Skræppe og Skørtidsel, der fungerede som Mellemstationer mellem Benvedbuskene og Bederne. I den forløbne Sommer døde Bedelusene i stort Antal, antagelig som Følge af klimatiske Forhold, og det var derfor næsten umuligt at finde nogen. Ikke desto mindre findes der nu Æglægning paa Benvedbuskene af Bedelusene, hvilket beviser, at den har haft en Mellemstation, hvor den har opretholdt Livet og formeret sig. Ved Undersøgelser foretaget af Forstander Gram syntes der tillige at være en Sammenhæng mellem de berygtede gule Blade i Bederne, der dog ogsaa kan skyldes ernæringsmæssige Forhold, og det Smitstof, der ved Ferskenlusens Medvirken føres fra forskellige Ukrudtsplanter.

Alle disse Undersøgelser er endnu i deres Begyndelse, men de er i god Gang, og der er Haab om, at de vil kunne bringe et Resultat.

Paa Grundlag af en Forespørgsel fra Forsamlingen gav Forstander Gram endnu enkelte supplerende Oplysninger.

10. Meddelelse om det avlsbiologiske Udvalgs Virksomhed.

Forstander *N. Bredkjær*: Indenfor det avlsbiologiske Udvalg er det Arbejde, der er blevet planlagt for godt et Aarstid siden, fortsat i Aarets Løb efter de udstukne Linier, og uden at der fra Udvalgets Side er taget noget Initiativ til, at nye Arbejder tages op, idet vi mente, at Dr. *Mogens Plum*, der er den egentlige »Arbejdsmand« inden for dette Udvalg, skulde have Arbejdsro til at foretage sine Undersøgelser og Beregninger.

Af Udvalgets Arbejdsopgaver kan for det første nævnes Undersøgelser over Spørgsmaalet: de lamme Kalves Optræden i enkelte Besætninger, og ved Samarbejde med Landbohøjskolens patologisk-anatomiske Afdeling er der indledet Undersøgelse herom for at belyse en eventuel Arvegang med Hensyn til dette Spørgsmaal. Dr. Plum har endvidere faaet et Samarbejde i Gang med Statens Fjerkræudvalg, og der er fra den Side stillet en bestemt Avlsbesætning til Raadighed. Dr. Plum vil her prøve paa at gennemføre en Afkomsundersøgelse, der maa regnes at kunne faa en hel Del Betydning.

Som det vil huskes, har Dr. Plum udarbejdet en Beretning om de foretagne Undersøgelser til Belysning af Slægtskabsforholdene i Besætningen paa Kollekolle med Henblik paa Indavlsproblemerne. Der er i Øjeblikket et lignende Arbejde i Gang med Besætningen paa Tune Landboskole, der nærmest er at betragte som en Aflægger af Kollekollebesætningen.

Endelig er der et Arbejde i Gang, tildels afledet af Undersøgelserne paa Kollekolle, der tager Sigte paa en Belysning af Spørgsmaalet om Frugtbarhedstilstanden i visse Avlsbesætninger, navnlig med Hensyn til visse Frugtbarhedssygdomme som f. Eks. Brummersygen, og for at faa belyst, hvorvidt disse Sygdomme har Tilknnytning til rent arvelige Sider. Vi er der saa lykkeligt stillede, at vi ved Velvillie fra Professor *Folmer Nielsen* faar det Materiale stillet til Raadighed, som Professoren igennem mange Aar har indsamlet angaaende dette Spørgsmaal.

Fra Statens Gaarde er der yderligere stillet noget Materiale til Raadighed til en Undersøgelse over Ydelsesforholdene, navnlig Spørgsmaalet om Ydelsens Stigning med Alderen og Laktationskurvens Form. Det er nærmest en Slags Fortsættelse af de gamle Undersøgelser, som har været refereret i 107. Beretning fra Forsøgslaboratoriet.

Udvalget har altsaa en hel Del Arbejdsopgaver; det kan maaske undre, at de ligger lidt spredte, men forskellige Forhold bevirker dette, bl. a. at der ikke altid til et bestemt Spørgsmaals Opkla-

ring forefindes fornødent Materiale, ligesom det har vist sig, at nye Spørgsmaal dukker op, saaledes at man maa forgrene Under-søgelserne.

12. Meddelelse om det landøkonomiske Rejsebureaus Virksomhed.

Bureauchef *N. Siggaard*: Landøkonomisk Rejsebureaus Virksomhed er ogsaa gaaet stærkt frem i 1938, hvilket ikke mindst skyldes et større Antal af planlagte Rejser. Der er saaledes i Aar planlagt 183 Rejser imod 161 i Fjor. Heraf er de 70 Rejser for større og mindre Selskaber, deriblandt for en Del officielle Kommissioner og Komiteer, og de 113 er Rejser for Enkeltpersoner. Der har været Studierejsende fra 26 forskellige Lande, og som sædvanlig er det største Antal kommet fra England og de engelske Kolonier.

Fra Sverige har der igen i Aar været en Del Elevhold fra Landbrugsskoler. Ogsaa fra andre Landes Landbohøjskoler og Landbrugsskoler har der været Elevhold. Saaledes fra Polen, Tyskland og England. Der har været officielle Kommissioner og Komiteer fra Tyskland, Tjekoslovakiet, Letland, Rumænien, Kina, Japan, Sverige, Belgien, Australien, Ungarn og Frankrig.

De danske Studierejsende har for Hovedpartens Vedkommende taget en Tur gennem Tyskland og Holland. Nogle forlængede Turen til Frankrig, og andre forlængede den til England, hvor de bl. a. besøgte Dyrskuet i Cardiff.

Udvekslingen af Elever har været en Del større end i Fjor. Der er saaledes ved Bureauets Hjælp i 1938 blevet anbragt 354 udenlandske Elever her i Landet. Størsteparten af disse er ligesom i tidligere Aar kommet fra Tyskland. Af de 354 udenlandske Elever er de 43 Kvinder. Heraf har de 37 faaet Plads ved Husvæsen, 2 i Hønsierier, 2 i Gartnerier og 2 ved Landvæsen.

Iblandt de udenlandske Elever har der ogsaa i Aar været nogle fra U. S. A. og fra Canada.

De urolige Forhold i Mitteleuropa har medført en Del Vanskeligheder for Udvekslingen af Landvæsenselever. Blandt andet har Østrigs »Anschluss« til Tyskland haft til Følge, at den officielle Overenskomst mellem Østrig og Danmark om Udveksling af Landvæsenselever er sat ud af Funktion.

Af danske Elever er der i Aar blevet anbragt 118 i Udlandet. Størsteparten, nemlig 94, har ved Statskonsulent Sørensens Hjælp faaet Plads i England, 32 i Gartnerier, 1 paa Forsøgsstation og Resten i Landbrug. Angaaende Pladserne til Gartnerne har Bureauet haft et nært Samarbejde med Docent Paludan, Landbohøj-

skolen. Af den resterende Part af de danske Elever er der kommet 10 til Holland, 8 til Tyskland og 2 til hvert af Landene: Ungarn, Schweiz og Norge.

I 1938 er der altsaa udvekslet ialt 472 Elever gennem landøkonomisk Rejsbureau imod 402 i 1937.

Alle Eleverne har som sædvanlig faaet Plads som ulønnede Elever. De faar Kost og Logi samt en god Behandling for deres Arbejde. Hertil kommer Fridage, som kan anvendes til Besøg paa andre Landbrug, samt Skoler og Institutioner. Bureauet har Indseende med Pladserne, saa Betingelserne bliver saa gode som muligt for Eleverne, ligesom Bureauet ogsaa opmuntrer Eleverne til at gøre deres bedste i Pladserne, saa de kan faa et godt Skudsmaal med sig hjem.

Planlæggelsen af Rejser samt Udvekslingen af Elever medfører, at der kommer en Mængde Besøgende paa Kontoret, baade Udlandinge og Danske. Samtaler med disse tager megen Tid i saa omtrent alle Aarets Maaneder. Hertil kommer en stedse stigende Korrespondance baade med Udland og Indland.

Som sædvanlig har Bureauet fra Statspolitiet faaet tilsendt en Mængde Pas-Sager vedrørende Opholdstilladelser og Opholdsforlængelser, og jeg vil atter betone, at den store Forstaaelse og Hjælp-somhed, som Statspolitiet og Justitsministeriet viser Bureauet, i høj Grad bidrager til at faa Udvekslingen af Landvæsenselever til at glide nogenlunde let. I samme Retning virker det gode Samarbejde med de udenlandske Konsulater og Gesandtskaber samt med det danske Landbrugsministerium.

Professor *O. H. Larsen* forespurgte, om ikke den stærke Forøgelse af Antal Rejser for større og mindre Selskaber og Enkeltpersoner stod noget i Forbindelse med Bellahøj-Udstillingen, hvortil Bureauchef *Siggaard* oplyste, at der sikkert ikke var nogen Tvivl om, at Forøgelsen af Antallet af Rejser væsentlig havde været i Maj og Juni Maaneder og altsaa stod noget i Forbindelse med Udstillingen. Da Bureauet imidlertid ikke havde indtaget nogen privilegeret Stilling ved denne, kunde Forøgelsen ikke alene tillægges Udstillingen, og der vilde ventelig ikke blive nogen Tilbagegang i Antallet til næste Aar.

Med Hensyn til Udvekslingen af Elever var det Hr. *Siggaards* Opfattelse, at adskillige, især fra de fjernere liggende Lande, var kommet i Anledning af Udstillingen og derved fik Lyst til at udvide Rejsen til et længere Ophold for Studium af dansk Landbrug. Det kunde oplyses, at Rotary-Klubberne fra Amerika havde sendt en Del Unge herover, som har faaet Pladser som Landvæsenselever. En Del maa ogsaa siges at være kommet paa Grund af Urolighederne i Mellemeuropa.

13. Meddelelse om Udvalget for Afsætning af dansk Sædefrø til Udlandet.

Professor *Axel Pedersen*: Udvalgets Formand, Forpagter Sonne, er som bekendt forhindret, og derfor skal jeg aflægge Beretning om Udvalgets Virksomhed i det forløbne Aar.

Arbejdet har været saa temmelig uforandret fra tidligere Aar og har omfattet 1) Udsendelse af en Sortsliste over vore forskellige fremragende Sorter og Stammer, 2) Udsendelse af Frøprøver til Udlandet til Forsøg og Afprøvning, 3) Indsamling af Forsøgsresultater med vort Frø i Udlandet.

Der er i det forløbne Aar udsendt 270 Prøver mod 48 i Fjor. De fordeler sig som følger:

	Antal Forsøgssteder	Prøver
Australien	2	13
Canada	4	26
Czekoslovakiet	1	6
Frankrig	1	11
Holland	1	40
Japan	1	11
Jugoslavien	1	57
Lithauen	1	29
Palæstina	1	4
Polen	1	16
Schweiz	1	6
Storbritannien	2	17
U. S. A.	3	34
Ialt i Sæson 1937—38	20	270

Opdelt i Artsgrupper fordeler Prøverne sig saaledes:

	Korn	Rodfrugt	Græsmarks- planter	Have- frø	Andre
Australien	4	»	9	»	»
Canada	2	3	21	»	»
Czekoslovakiet	»	»	6	»	»
Frankrig	1	7	3	»	»
Holland	»	16	2	22	»
Japan	»	11	»	»	»
Jugoslavien	»	20	28	»	8
Lithauen	1	10	18	»	»
Palæstina	4	»	»	»	»
Polen	2	»	»	11	»
Schweiz'	»	»	6	»	»
Storbritannien	5	»	12	»	»
U. S. A.	»	7	27	»	»

I 1937 er udarbejdet en ny Sortsliste, der i Modsætning til tidligere Sortslisters indeholder en Del Sorter og Stammer af Køkkenurter; den er uddelt og udsendt til alle, Udvalget har været i Forbindelse med, og endvidere er der reserveret et Oplag, som er til Raadighed, hvis der skulde vise sig Interesse derfor. Iøvrigt paa-tænkes i nær Fremtid at udsende et Tillæg til Sortslisten, idet der stadig kommer nye Resultater fra Statsforsøgene, som det er af Interesse at faa med.

Med Hensyn til den sidste Del af Virksomheden, Indsamling af Forsøgsresultaterne, foreligger der ganske vist nu nogle Resultater fra Udlandet, men ikke særlig mange. Det hænger navnlig sammen med, at der de foregaaende Aar er udsendt forholdsvis faa Prover. Antagelig vil der komme Anmodning om at udsende flere Prover i de nærmest kommende Aar foranlediget af de mange nye Sorter og Stammer, der er optaget i Sortslisten.

Jeg skal ikke komme nærmere ind paa de Resultater, der foreligger, men jeg tror at turde sige, at vi indenfor Udvalget vil publicere disse Resultater, saa snart man mener, der er noget af Interesse, og som der er Grund til at gøre de interesserede Parter herhjemme opmærksomme paa.

Arbejdet i Udvalget foregaar i Sekretariatet, og Assistent *Chr. Aage Nielsen* er Sekretær for Udvalget. Med Hensyn til Arbejdet i den kommende Tid vil dette antagelig blive fortsat, som det er foregaaet i det forløbne Aar.

Efter Forespørgsel fra Professor O. H. Larsen oplystes det, at Froproverne er udsendt efter Anmodning udefra, og at Proverne altid udsendes gratis, forsaavidt det da ikke drejer sig om større Prover eller om et stort Antal til samme Forsøgssted.

14. Forslag til Virksomhedsplan og Budget for Aaret 1939—40.

76/39
Sekretær *Axel Nielsen* forelagde Virksomhedsplan og Budget. I Virksomhedsplanen var ikke foreslaaet Forandringer fra i Fjor, da de deri nævnte Omraader var tilstrækkeligt vidtspændende.

I Budgettet var foretaget visse Ændringer foranlediget af en Omlægning af Regnskabet. Der var herfor gjort Rede ved Bemærkninger i selve Budgettet saavel som for de enkelte regnskabsmæssige Ændringer. Budget og Virksomhedsplan var i den her foreliggende Form vedtaget af Bestyrelsesraadet ved dettes Møde i Oktober Maaned til Forelæggelse for Generalforsamlingen.

Virksomhedsplan og Budget vedtoges i den foreslaaede Form.

Sekretær *Karl Madsen*: Det kan ikke undgaas, at det gør et vist Indtryk, naar det høres, at Selskabet har uddelt over 100 000 Kr.—105 500 Kr. — i ét Aar: 62 000 Kr. til personlig Støtte af forhen-

værende trængende Landmænd, 16 000 Kr. til Understøttelse af unge Mennesker ved Landbruget og 27 500 Kr. til videnskabelige Undersøgelser. Jeg synes, det er en storslaet godgørende Virksomhed, som fortjener at blive fremhævet, en Virksomhed til Ære for de Slægter, der har skænket deres Formue til Selskabet til Gavn for Mennesker i Dag og nyttig Virksomhed i Fremtiden. — Det er en stor Virksomhedsplan, Selskabet har, og skulde det ikke lykkes at gennemføre alle Opgaverne, vil jeg gerne have Lov at sige, at det forekommer mig, at denne Virksomhed med at hjælpe trængende Mennesker og arbejde paa at gøre Landbruget bedre er en ganske overordentlig fortjenstfuld Virksomhed, som man kun kan glæde sig over, og jeg vil gerne som menigt Medlem have Lov at lykønske Selskabet til det Arbejdsprogram, for hvilket der er gjort Rede.

Professor *O. H. Larsen* takkede Sekretær Madsen for hans Udtalelser om Selskabet og dets Fremtid. Det var ganske rigtigt ikke faa Mennesker, der i Aarenes Løb havde stiftet store Legater og overdraget Selskabet at administrere disse Beløb ved Fordeling til forskellige Formaal, og Selskabet er glad for derigennem at være blevet sat i Stand til at yde den Støtte og Gavn, vi kan.

15. Eventuelt.

Proprietær *E. Krogh Matzen* rettede en Henstilling til Præsidiets om at overveje, hvorvidt man kunde tænke sig Muligheden af at fremsætte en officiel Udtalelse i Anledning af Mund- og Klovesygen, nærmest forment som en Udtalelse fra Landbruget og karakteriserende en Skuffelse over den svigtende Mængde Serum, der var til Raadighed til Bekæmpelse af Sygdommen.

Professor *O. H. Larsen* oplyste, at det havde været under Overvejelse at lade afholde et Foredrag ved Generalforsamlingen om dette Spørgsmaal, men man havde opgivet det i Betragtning af, at Spørgsmaalet er behandlet saa ofte og saa grundigt ved Landbrugets forskellige Møder i Efteraaret, at en fornyet Drøftelse i Selskabet ikke vilde kunne ventes at bringe nye Ting for Dagen.

Der fortes nogen Forhandling om Spørgsmaalet, som resulterede i Enighed om, at Selskabet ikke burde fremsætte en saadan officiel Udtalelse, idet Landbrugets Mening om dette Spørgsmaal allerede fra forskellig Side var kommet offentlig til Orde.

Den ledende Præsident bragte sluttelig en Tak fra Præsidiets til alle, der havde afgivet Beretning, og til de Medlemmer af Selskabet, der havde givet Møde ved Generalforsamlingen.